

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: J. S.**, zastoupen Mgr. Richardem Frommerem, advokátem, se sídlem tř. Svobody 31, Olomouc, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 6. 2004, č. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 12. 2005, č. j. 43 Cad 30/2005 - 29,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 12. 2005, č. j. 43 Cad 30/2005 - 29, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 12. 2005, č. j. 43 Cad 30/2005 - 29, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 6. 2004, č. X, jímž žalovaná zamítla žádost stěžovatele o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle ustanovení § 43 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť stěžovatel pro přiznání nároku na částečný invalidní důchod nesplnil podmínku potřebné doby pojištění.

V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že žalobu proti rozhodnutí žalované podal dne 15. 7. 2004 u Okresního soudu ve Zlíně, tedy u soudu věcně a místně nepřislušného. Z hlediska ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), však byla žaloba dle stěžovatele podána včas. Dále stěžovatel uvádí, že Okresní soud ve Zlíně postoupil věc Okresnímu soudu v Olomouci a k nesouhlasu posledně jmenovaného soudu byla věc předložena Krajskému soudu v Ostravě. Stěžovatel tvrdí,

že krajský soud nesprávně aplikoval ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., neboť měl postupovat dle ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s., který přímo řeší otázku příslušnosti soudů k projednání věci tzv. správního soudnictví. Dle stěžovatele nelze aplikovat zároveň odstavec 1 i 5 § 7 s. ř. s., neboť dle tvrzení stěžovatele procedura popsaná v ustanovení § 7 odst. 5 nezakazuje podání žaloby v poslední den zákonné lhůty a v takovém případě není z časového hlediska možné dostát oběma podmínkám zároveň, tj. postupem dle ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s. podat žalobu včas u věcně a místně příslušného soudu dle ustanovení § 7 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel závěrem namítá, že napadené rozhodnutí trpí vadou dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., navrhuje jeho zrušení a vrácení krajskému soudu k novému řízení a rozhodnutí.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Z obsahu správního a soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující údaje relevantní pro řízení o kasační stížnosti. Dne 15. 6. 2004 zamítla žalovaná žádost stěžovatele o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle ustanovení § 43 zákona č. 155/1995 Sb., neboť stěžovatel nezískal potřebnou dobu pojištění, která u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 roků, přičemž se tato doba u pojištěnce ve věku nad 28 let zjišťuje z posledních 10 roků počítaných zpět před vznikem plné invalidity. Stěžovatel dle rozhodnutí žalované získal pouze 3 roky a 184 dní pojištění.

Dne 26. 7. 2004 byla Okresnímu soudu ve Zlíně doručena stěžovatelova žaloba, v níž žádal o zrušení rozhodnutí žalované. Stěžovatel nesouhlasil s tvrzením žalované, že nesplnil potřebnou dobu pojištění, a tvrdil, že byl ve výkonu trestu a v tuto dobu za něj povinnost k OSSZ plnil stát. Okresní soud ve Zlíně svým usnesením ze dne 14. 2. 2005, č. j. 17 C 207/2004 - 7, vyslovil svoji místní nepřislusnost s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Okresnímu soudu v Olomouci jako soudu místně příslušnému. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že stěžovatel má trvalé bydliště hlášeno na adrese sídla Magistrátu města Zlína, což je evidenční adresa pro stanovení bydliště občana, trvale se však zdržuje v O.

Okresní soud v Olomouci s postoupením nesouhlasil a dne 21. 3. 2005 předložil věc Krajskému soudu v Ostravě - pobočce v Olomouci k rozhodnutí o nesouhlasu s jejím postoupením. Jako důvod uvedl, že Okresní soud ve Zlíně měl prioritně řešit otázku věcné příslušnosti, a dále se měl zabývat tím, zda se nejedná o věc, ve které rozhoduje podle zvláštního zákona soud ve správním soudnictví s odkazem na ustanovení § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci pak dne 22. 3. 2005 postoupil celý spis Krajskému soudu v Ostravě „k dalšímu opatření“.

U Krajského soudu v Ostravě pak řízení o žalobě probíhalo pod spisovou značkou 43 Cad 30/2005. Krajský soud si od žalované vyžádal dávkový spis, posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí a vyjádření žalované k žalobě. Ta navrhla žalobu odmítnout, což zdůvodnila tím, že Okresní soud v Olomouci nepostupoval dle ustanovení § 104b o. s. ř., řízení nezastavil a stěžovatele ve smyslu tohoto ustanovení nepoučil, tudíž nebyly splněny podmínky dle ustanovení § 72 odst. 3 s. ř. s., neboť u věcně a místně příslušného soudu nepodal žalobu ten, kdo ji podal v občanském soudním řízení. Krajský soud v Ostravě dne 27. 12. 2005 napadeným rozhodnutím odmítl žalobu jako opožděnou. V odůvodnění uvedl, že rozhodnutí žalované bylo stěžovateli doručeno 23. 6. 2004 (na jiném místě krajský soud uvádí datum doručení 17. 6. 2004) a v tento den začala stěžovateli plynout dvoutměsíční lhůta k podání žaloby. Ta však byla věcně a místně příslušnému soudu podána

teprve 22. 3. 2005, což je datum předložení spisu Krajskému soudu v Ostravě Krajským soudem v Ostravě – pobočkou v Olomouci. Stěžovatel tak dle krajského soudu zmeškal dvouměsíční lhůtu pro podání žaloby a toto zmeškání nebylo možno s odkazem na ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. prominout.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích tohoto uplatněného kasačního důvodu a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud závažným způsobem pochybil při posuzování včasnosti žaloby podané stěžovatelem nesprávně k okresnímu soudu. V souzené věci bylo rozhodnutí žalované stěžovateli doručeno dne 17. 6. 2004. Dvouměsíční lhůta pro podání žaloby dle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. tedy skončila dne 17. 8. 2004. Stěžovatel podal žalobu dne 26. 7. 2004 k Okresnímu soudu ve Zlíně. Žaloba zcela zjevně napadala rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, tedy rozhodnutí vydané v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné (§ 4 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) a k jejímu projednání byl věcně příslušný krajský soud jako soud rozhodující ve správním soudnictví (§ 3 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 7 odst. 1 s. ř. s.). Okresní soud ve Zlíně nebyl věcně příslušný k projednání žaloby proti rozhodnutí žalované a nebyl tedy ani oprávněn rozhodovat o své místní nepříslušnosti. Okresní soud ve Zlíně měl v případě podání správní žaloby v souladu s ustanovením § 104b odst. 1 o. s. ř. zastavit řízení a poučit stěžovatele o možnosti podat žalobu ve správním soudnictví ve lhůtě jednoho měsíce ode dne doručení usnesení o zastavení řízení u okresního soudu. Namísto toho Okresní soud ve Zlíně v rozporu se zásadami určování věcné a místní příslušnosti soudů usnesením vyslovil svou místní nepříslušnost a věc postoupil jako místně příslušnému Okresnímu soudu v Olomouci.

Okresní soud v Olomouci s postoupením věci nesouhlasil, a proto ji v souladu s ustanovením § 105 odst. 3 o. s. ř. předložil k rozhodnutí svému nadřízenému soudu, tedy Krajskému soudu v Ostravě. Krajský soud, aniž by o správnosti postoupení a otázce místní příslušnosti vůbec rozhodl, převzal věc do svého správního úseku a pokračoval v řízení. Za nejzávažnější pochybení krajského soudu Nejvyšší správní soud považuje skutečnost, že žaloba byla odmítnuta jako opožděná. Jestliže se krajský soud rozhodl žalobu projednat, měl dojít k závěru, že procesní pochybení Okresního soudu ve Zlíně nemůže jít v žádném případě k tíži stěžovatele. Krajský soud měl vycházet ze včasnosti podání správní žaloby, kterou stěžovatel u okresního soudu podal před uplynutím dvouměsíční lhůty dle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. Nesprávné posouzení včasnosti, resp. opožděnosti podání správní žaloby by mohlo přivodit zkrácení stěžovatele na jeho právu na přístup k soudu a právu na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (k tomu též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2007, č. j. 3 As 71/2006 - 90, www.nssoud.cz). Jak se také vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 674/04, „... nedostatky v organizaci a činnosti soudní moci nemohou jít k tíži těch, kteří se na soud obracejí jako na ochránce svých základních práv a svobod“.

Nejvyšší správní soud se tak plně ztotožnil s námitkou stěžovatele, že rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby bylo nezákonné (§ 103 odst. 1 písm. e/ s. ř. s.). Na okraj je však nutno poznamenat, že Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit s argumentací stěžovatele, který v kasační stížnosti tvrdí, že krajský soud měl postupovat dle “obecnějšího”

ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s (s účinností ode dne 1. 1. 2007 se jedná o ustanovení § 7 odst. 6 s. ř. s.). Toto ustanovení řeší toliko situaci, kdy není sporu o povaze správní žaloby, tato je však podána u správního soudu, který není věcně příslušný. Prakticky se tak bude jednat pouze o ty případy, kdy je správní žaloba nesprávně podána u krajského soudu, ač měla být podána u Nejvyššího správního soudu, a naopak. Ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s. (resp. s účinností od 1. 1. 2007 ustanovení § 7 odst. 6 s. ř. s.) však v žádném případě nemůže být aplikováno tehdy, je-li žaloba proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné nesprávně podána u okresního soudu rozhodujícího toliko v občanském soudním řízení. V takovém případě je nutno postupovat dle ustanovení § 104b o. s. ř.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou pro nesprávné posouzení otázky včasnosti podané správní žaloby, a proto usnesení Krajského soudu v Ostravě podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je Krajský soud v Ostravě podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Za dané procesní situace by neodpovídalo procesním zásadám rychlosti a hospodárnosti řízení, pokud by se věc měla navrátit do fáze řízení před věcně nepřislušný Okresní soud ve Zlíně. Přestože okresní soud při nakládání s věcí náležející do rozhodování soudů ve správním soudnictví vážným způsobem pochybil, není třeba věc vracet do fáze řízení před soud rozhodující v občanském soudním řízení, neboť věcí samou se nyní může bezprostředně zabývat soud věcně i místně příslušný, tj. Krajský soud v Ostravě.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Ostravě v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu